

Niels Klim i Kalundborg



Version 1.7 - 15.02.2006.



Billederne kan forstørres ved at klikke på dem. Fotos: BA, 2006

Holberg var nysgerrig, videbegærlig og eksperimenterelyst. Han ville prøve det hele i *sin* verden. Han læste *alt* dét han kunne på biblioteker i Oxford, Paris og Rom. Han så gadeteater - og var *dybt* fascineret. Han overværede akademiske diskussioner og udtænkte argumenter til dem. Han så og han observerede.

Holberg spillede fløjte - og var en ynder af den blide og velordnede Corelli - men han trådte ikke selv op som skuespiller. Han lod andre om at gøre hvad han havde udtænkt. Holberg var kuglestøberen *par excellence*, og hvad han støbte var ikke altid så blidt eller velordnet, det kunne være temmelig voldsomt, selv om det var en eftertænksom form for *rationalitet* han stræbte efter.

Ét af Holbergs bedste og dybeste stykker har han slet ikke skrevet, det er andre der har omformet hans latinske »rejsebog« til nutidigt dansk drama. Ikke så mærkeligt at den er blevet det, for den er tænkt og skrevet i billeder og i teatraliske modsætninger.

Det er fortællingen om Niels Klim, der i sin ungdom kom til sære lande hvor han levede sine idéer og projekter ud, men som måtte flygte for konsekvenserne - og som i sine sidste år med gru og bæven gennemlevede hvad han havde gjort i sine unge år.



Historien om Niels Klim er ikke vendt mod fantasien, så skulle den være vendt mod sig selv. Den er vendt mod at man vælger en teknokratisk fantasi som regent uden at slå eftertanken og følelserne til. Holberg brugte sin fortælling til at eksperimentere med, han ville se og vise, hvad der ville ske, når man gennemførte det »*indlysende rigtige*« og det teknokratisk overbevisende, når man ensrettede samfundet efter en overdrevent rationalistisk model, men glemte etik og moral.

Vil man spille Holberg i dag, må man tænke ham ind i nutidens problemer, og derfor har dramaturgen Niels Damkjær og skuespilleren Niels Andersen lavet en udgave, der er vendt mod *moderne* tankeløshed, mod at køre sit liv ud ad tangenten uden hensyn til konsekvenserne. Den er vendt mod alskens yuppier, teknokrater og spin-doktorer der sætter »nøgtern« produktivitet og kortsigtet gevinst over bæredygtighed. Den er vendt mod brutalismen fra Abernes de Forenede Stater.

Holberg kunne mange ting og var dybt seende, men han kunne ikke så godt sige at demokratisk styring måtte være vejen frem, det centrale i et *nutidigt* svar.

Holberg var barn af Enevælden. Han var ganske vist med til at gøre Enevælden mere oplyst end magthaverne var i stand til, men tiden var trods alt ikke moden til et bredt folkeligt demokrati, til en samfundsorden hvor teknokratisk effektivitet kan holdes i ave, måske ligefrem *stimuleres*, af folkeligt modspil.



Denne Holberg er kraftig kost; han er sanselig, fræk og pågående; han er humoristisk og satyrisk.

Vi vidste at Holberg var god til at finde sprækker og til at rejse spørgsmål, og vi så denne aften at Niels Andersen så mageligt kan fylde en komediescene ud med krop og stemme - kun muntert, ironisk, assisteret af en enkel og raffineret scenografi og nogle rent ud vidunderlige dukker.

Niels Andersen kan variere sit udtryk fra det intimt indsmigrende, hen over det naivt humoristiske til det brutalt anmassende, men man véd altid hvor man har ham. Han kan liste afsted som fnuglet, klynkende krykhusar, han kan falde med et tonstungt **brag**: Altid er der denne grundfæstede mistro til magthavere, der kun har magt og ikke har virkelig autoritet.

Det er Holberg, når han er bedst og allermost præcis.



Niels Andersen har 40 års skuespiljubilæum i år, og det er 25 år siden han lagde ud som »Vandrefalk«. I år fik han, minsandten, også sin debut på australsk ur-instrument.

»Niels Klim« vil turnere den næste tid og fortjener at blive set og hørt af mange.

Efter forestillingen gav Niels Andersen & folkene bag scenen et nummer på ur-horn og slagtøj. Det var godt gjort, der var ikke et øje tørt, og man kan kun håbe på et munter genhør.

Bjørn Andersen



Bag scenen: *Niels Andersen*, skuespiller og producent, *Niels Damkjær*, instruktør og dramatiker, *Søren Cip Nielsen*, scenograf og maskemager og *Mona Damkjær*, scenograf og maskemager.

Overvejer man at købe forestillingen, er der nærmere informationer på Vandrefalkens web-site:
<http://www.vandrefalken.dk/vandrefalken/index.html>

Forud for Niels Klim er gået opsætningen af »*Holberg, hekseri og maskerade*«. Niels Andersen og Niels Damkjær er initiativtagere til et nyt egnsteater: [Holberg Teatret](#) (se også nedenfor).



BA's Holberg-sider

Ludvig Holberg: [ABRACADABRA](#): DIGITAL HOLBERG: de Holberg-sider der er listet på *Open Directory Project*, men opdelt i emnegrupper | [Holberg tekster](#) på nettet | [Holberg's breve](#) | Billeskov Jansen's udgave af: [Værker i tolv bind](#) (indholdsfortegnelsen) | [Litteraturliste](#) | **Kanon Holberg: [Hvorfor ham?](#)**

Teater: [Holberg-teater i Kalundborg](#) | [Holberg i Korsør](#) | [Krabasken i Kalundborg](#) | [Niels Klim i Kalundborg](#)

Heltehistorier: [Digitale Heltehistorier](#) | [Dobbelthistorien om Ziska og Skanderbeg](#) | [Holberg om Muhammed](#) | [Manuskriptet til Heltehistorier](#) | In English: [Holberg on Scanderbeg](#).

Filosofi: [Et åbent sind. En bog om Holberg's tænkning](#) | [Holberg som filosof](#) | Teodicé-problemet: [Den Gode Gud og Alverdens Ondskab](#)

Naturretten. Retsforhold: [Digital Naturret](#) | [Holberg og Bierne](#) | [Holberg, Naturretten og juristerne](#) (Ditlev Tamm i Kalundborg) | [Hugo Grotius](#) | [Deres velfortjente straf](#) (udstilling i Kalundborg) | [Samfundets natside på Holberg's tid](#) (om Tyge Krogh: »*Det store natmandskomplot*«) | [Mester Gert Westphaler](#) (og lidt om duellen i Ermelunden)

Personer: [Holberg's konger](#) (Frederik IV, Christian VI og Frederik V) | Holberg's ven, medaljøren [Mikkel Røg](#) | Holberg's uven, juristen og historikeren [Andreas Hojer](#) | [Holberg hos Marie Grubbe](#) i Borrehuset ved Grønsund: Holberg's epistel 89; uddrag fra H.C. Andersen's »*Hønse-Grethes Familie*« og fra J.P. Jacobsen's »*Fru Marie Grubbe*« | [Africanus og Gynter fra Havrebjerg](#)

Steder: [Sorø](#) | [Tersløsegård](#): Holberg's gods ved Sorø | **Billeder:** Maleren [Wilhelm Marstrand](#): [Udstilling](#)

Sprog: [Sprog og typografi](#) hos Holberg | **Udgivere og forskere:** [Carl S. Petersen](#) - [F.J. Billeskov Jansen](#) - [Thomas Bredsdorff](#) (Holberg-medaljen 2005)

Digitalisering: [Ind i Holbergs fjerde århundrede. Kommentar](#) (om digitalisering af Holberg) | [Digitale Heltehistorier](#)

Du kan åbne linkene så de fremkommer i **denne ramme** - eller så de fremkommer i et **nyt vindue**; brug *højreklik* til at vælge.

Denne rammes adresse: <http://bjoerna.dk/Holberg/links.htm> | Udgiver: [Kultursociolog Bjørn Andersen](#)